

Bruxelles, 1 decembrie 2021
(OR. en)

14611/21

AGRI 602

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul special pentru agricultură/Consiliul
Subiect:	Practicile comerciale neloiale în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente - <i>Pregătirea dezbaterii Consiliului</i>

În perspectiva dezbaterii ministeriale referitoare la practicile comerciale neloiale în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente, care se va desfășura în cadrul Consiliului Agricultură și Pescuit din 12-13 decembrie 2021, se pune la dispoziția delegațiilor, în anexă, un document de dezbatere al președinției pe aceeași temă.

Document de dezbatere al președinției intitulat „Practicile comerciale neloiale în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente”

Îmbunătățirea și consolidarea poziției fermierilor în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente reprezintă un obiectiv important al politicii agricole comune, întrucât abordează dezechilibrul semnificativ în materie de putere de negociere în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente, fermierii fiind deosebit de expuși în acest sens.

Bazându-se pe acțiuni legislative semnificative deja întreprinse pentru a soluționa această problemă, prin adoptarea Directivei privind practicile comerciale neloiale¹ în 2019 și în cadrul PAC, Strategia „De la fermă la consumator” prezintă acțiuni suplimentare în acest sens. Aceasta are în vedere clarificarea normelor în materie de concurență pentru inițiativele colective care promovează durabilitatea în cadrul lanțurilor de aprovizionare și îi ajută pe fermieri să obțină o parte echitabilă din valoarea adăugată a producției durabile.

De atunci, au fost introduse îmbunătățiri importante în contextul celei mai recente reforme a PAC și al deciziilor luate la nivelul statelor membre în cadrul transpunerii Directivei privind practicile comerciale neloiale în legislația națională.

Noua PAC va consolida poziția fermierilor în cadrul lanțului de aprovizionare și va stimula competitivitatea sectorului agroalimentar prin creșterea puterii de negociere. Noile norme vor consolida cooperarea între producători, încurajând fermierii să colaboreze și permițându-le să creeze o putere de contracarare pe piață. De exemplu, fermierii (și asociațiile acestora) și actorii din aval față de primii cumpărători vor putea conveni asupra unor clauze de repartizare a valorii care să permită fermierilor să participe la evoluția prețurilor în etapele situate mai în avalul lanțului alimentar. În cazul unei livrări de produse agricole care face obiectul unui contract scris sau al unei oferte scrise în conformitate cu articolele 148 și 168 din Regulamentul (UE) nr. 1308/2013, prețul plătit pentru livrare poate fi calculat prin combinarea mai multor factori stabiliți în contract, care să ofere mai multă claritate producătorilor.

¹ Directiva (UE) 2019/633 a Parlamentului European și a Consiliului privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar.

Statele membre ale UE au fost obligate să transpună **Directiva privind practicile comerciale neloiale** în legislația națională până la 1 mai 2021 și să o aplice șase luni mai târziu. Recent, Comisia a publicat un raport intermediar privind această transpunere, care oferă o imagine de ansamblu asupra deciziilor luate la nivel național.

Directiva privind practicile comerciale neloiale a introdus standarde minime de protecție împotriva practicilor comerciale neloiale în cadrul lanțului valoric alimentar, menite să protejeze fermierii, organizațiile de fermieri și alți furnizori mai slabi de produse agricole și alimentare împotriva cumpărătorilor mai puternici. Aceasta prevede un nivel minim de armonizare prin stabilirea unei liste de practici comerciale neloiale interzise între cumpărătorii și furnizorii din cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar. De asemenea, aceasta stabilește norme minime privind domeniul său de aplicare și principalele definiții, precum și dispoziții privind asigurarea respectării interdicțiilor respective și coordonarea dintre autoritățile de aplicare a legii din diferite state membre. Statele membre pot adopta sau menține norme naționale referitoare și la alte practici comerciale neloiale decât cele enumerate în directivă, cu condiția ca normele respective să fie compatibile cu normele privind funcționarea pieței interne.

Majoritatea statelor UE au transpus deja această directivă, iar deciziile luate la nivel național vor avea un impact semnificativ asupra combaterii practicilor comerciale neloiale. În constatările sale, Comisia a apreciat că marea majoritate a acestor state membre a depășit nivelul minim de protecție stabilit de directivă, dar a urmat abordarea sectorială. Există, de asemenea, diferențe între statele membre în ceea ce privește aplicarea categoriilor de cifre de afaceri. Majoritatea statelor membre au inclus în lista practicilor comerciale neloiale și alte practici decât cele menționate în directivă. În ceea ce privește autoritățile de aplicare a legii, statele membre au preferat autoritățile administrative în locul măsurilor judiciare. Sancțiunile financiare și ordinele de încetare prevalează ca măsuri de executare.

Calea de urmat:

Directiva abordează numeroase aspecte legate de prevenirea practicilor comerciale neloiale în cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente, iar actul legislativ în acest domeniu reprezintă un pas în direcția cea bună. Diferențele în ceea ce privește transpunerea merită o discuție cu privire la motivele care stau la baza deciziilor luate de statele membre și la întrebarea dacă abordarea actuală de stabilire a unor standarde minime va fi suficientă pe termen lung, inclusiv în vederea menținerii pieței unice. Anii următori vor arăta dacă punerea în aplicare a noilor dispoziții ale PAC și a Directivei privind practicile comerciale neloiale este suficient de eficace.

În domeniul transparenței pieței, am putea lua măsuri suplimentare și am putea îmbunătăți condițiile de afaceri de-a lungul lanțului de aprovizionare. Furnizorii au deja posibilitatea, în temeiul Directivei privind practicile comerciale neloiale, de a solicita și de a obține contracte scrise, care acoperă produsele din anexa I la TFUE, precum și orice alt produs care este destinat utilizării ca aliment și prelucrat utilizând produsele din anexa I la TFUE. Întrebarea este dacă în acest domeniu avem nevoie de măsuri suplimentare și care sunt acestea.

Sunt necesare informații clare privind situația de pe piețe și distribuția valorii adăugate între părțile interesate din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente. La nivelul UE, s-au depus eforturi substanțiale pentru îmbunătățirea **raportării prețurilor** și în prezent accentul se pune pe punerea în aplicare, statele membre având un rol esențial în colectarea datelor. O astfel de transparență sporită este relevantă, de asemenea, având în vedere posibilele consecințe ale costurilor ridicate ale energiei și ale factorilor de producție pentru produsele agricole și ale transmiterii creșterilor de prețuri prin lanțul alimentar către consumatorul final.

Eficacitatea Directivei privind practicile comerciale neloiale va depinde de **cooperarea dintre autoritățile de aplicare a legii** din statele membre și Comisia Europeană. Practica cooperării reciproce între autoritățile de aplicare a legii va fi stabilită în lunile următoare. Această cooperare și schimbul de informații cu privire la cele mai bune practici vor fi importante în primul rând pentru soluționarea cu succes a litigiilor la nivelul UE. Cooperarea ar putea fi esențială în cazurile în care statele membre mențin sau introduc norme vizând combaterea practicilor comerciale neloiale, mai stricte decât cele prevăzute de Directiva privind practicile comerciale neloiale.

Chestiunea practicilor comerciale neloiale merită să fie discutată în continuare într-un context mai larg și în structuri instituționale mai extinse. O contribuție valoroasă în acest sens este avizul Comitetului Economic și Social European intitulat „Către un lanț echitabil de aprovizionare cu alimente”², care oferă o perspectivă mai largă asupra acestei chestiuni. Avizul, care a fost elaborat la solicitarea președinției slovene, evidențiază probleme suplimentare și prezintă anumite propuneri spre examinare.

² <https://www.eesc.europa.eu/ro/our-work/opinions-information-reports/opinions/towards-fair-food-supply-chain>

În acest context, miniștrii sunt invitați să își împărtășească opiniile cu privire la următoarele întrebări:

1) Care sunt experiențele dumneavoastră privind transpunerea sau, eventual, aplicarea Directivei privind practicile comerciale neloiale? Observați deja schimbări în comportamentul diferiților actori din cadrul lanțului de aprovizionare agroalimentar? Unde considerați că intervin provocări în asigurarea respectării legislației naționale privind practicile comerciale neloiale care transpune Directiva privind practicile comerciale neloiale?

2) Considerați că sunt suficiente dispozițiile juridice existente la nivelul UE în temeiul Directivei privind practicile comerciale neloiale și în cadrul PAC referitoare la îmbunătățirea poziției fermierilor și a furnizorilor mai slabi în cadrul lanțului valoric de aprovizionare cu alimente? Dacă nu, ce măsuri suplimentare sunt necesare, cu menținerea concomitentă a orientării de bază către piață a PAC reformate?
